

*Prosjektleder Anne Marie Støkken,
HUSK Agder
Juli 2008*

Sammendrag og analyse av materialet i årsrapporten for HUSK Agder

Ekspertgruppen for HUSK-prosjektet har i møte 16. mai etterlyst et sammendrag og en analyse av det materialet som fremkommer i årsrapporten for 2007 i lys av de strategiske målene for HUSK og egne mål for prosjektet. Jeg vil her i hovedsak konsentrere meg om de strategiske målene. Jeg vil understreke at denne analysen er basert på mine vurderinger. Det har ikke vært tid til å diskutere det med styringsgruppen, men et par av prosjektlederne har lest og gitt tilbakemelding.

Det er først og fremst utviklingen av de prosjektene som inngikk i den opprinnelige søknaden som blir vurdert her. Nye delprosjekt og/eller utvidelser som har kommet til i løpet av 2007 blir i mindre grad tatt opp fordi arbeidet med dem først for alvor er kommet i gang i 2008. Men som en samlet vurdering av prosjektets utvikling og dynamikk at det er interessant at slike utvidelser har funnet sted. Det henger dels sammen med muligheter for å finansiere nye delprosjekt. Men det handler også om at det innenfor delprosjektene har oppstått nye problemstillinger som er vokst ut av de nye samarbeidsforaene som er etablert. Utvidelser har også skjedd ved at nye delprosjekt enten er blitt knyttet til HUSK Agder.

Strategiske mål

1. Fremme strukturer og arenaer for forpliktende og likeverdig samarbeid mellom sosialkontortjeneste, forskning, utdanning og brukere

Det viktigste arbeidet knyttet til det første strategiske målet har vært å utvikle selve prosjektorganisasjonen, når det gjelder styringsstruktur og organiseringen av prosjektarbeidet.

De fire samarbeidspartnerne er representert både i styringsgruppa for prosjektet og i de fire prosjektgruppene for delprosjektene. Ved HUSK-Agder er det ikke naturlig å skille så skarpt mellom utdanning og forskning denne sammenheng fordi prosjektledere og medarbeidere fra UiA representerer både forsknings- og utdanningsmiljøet. For eksempel deltar både studiekoordinator for sosionomutdanning og for bachelorutdanningen i Arbeids- og velferdforvaltning i HUSK-prosjektet. Studentene er imidlertid ikke representert verken i styringsgruppe eller prosjektgrupper, og spørsmål av relevans for utdanningene bør nok få en tydeligere plass etter hvert. Våren 2008 har imidlertid brukerrepresentanter blitt trukket inn i undervisningen på flere kurs.

Årsrapporten viser at aktiviteten i delprosjektene er kommet godt i gang, selv om de har startet for alvor på litt forskjellige tidspunkt. Det har vært jevnlig møter og seminarer innenfor de enkelte delprosjektene. I tillegg til møter i prosjektgrupper og styringsgrupper er det arrangert felles seminarer for alle prosjektmedarbeiderne og seminarer for de enkelte delprosjektene. Disse fungerer også som samarbeidsarenaer for kompetansebygging og utvikling av prosjektideer og problemstillinger.

Slik jeg vurderer det er de formelle strukturene i prosjektet godt på plass, gjennom prosjektgruppene knyttet til de forskjellige delprosjektene og ved samarbeidsavtaler mellom UiA og samarbeidspartnerne. Utfordringene i forhold til det første strategiske målet er først og fremst knyttet til stikkordene ”forpliktende” og ”likeverdig” samarbeid.

Når det gjelder å skape forpliktende relasjoner er det en hovedutfordring å få til en kontinuitet i de enkelte delprosjektene som går ut over enkeltpersoners engasjement. Både i kommunene og hos brukerorganisasjonen ROM opplever vi det skjer endringer underveis mht hvilke enkeltpersoner som deltar, fordi folk skifter jobb eller andre posisjoner i livet. Nå, sommeren 2008, ca halvannet år etter oppstart av prosjektet, ser vi at dette ikke bare gjelder representantene i prosjektgruppene men også i styringsgruppen. HUSK er et forholdsvis langvarig prosjekt, og det er derfor ikke overraskende at slike endringer oppstår. Det er en utfordring som mange prosjekter vil møte og som blant annet kan ha betydning for betingelsene for forankring av prosjektet, spesielt i den kommunale organisasjon. Det har en i HUSK-prosjektet og fra daværende Shdirs side forsøkt å sikre et stykke på vei ved hjelp av kravet om at samarbeidsavtaler skal underskrives på høyt nivå i de impliserte organisasjonene. Dette er imidlertid neppe tilstrekkelig for å sikre kontinuitet og forankring. Det handler blant annet om hvordan sosialtjenestene er organisert og hva slags rom det er for å arbeide med fagutvikling og forskningsbasert kompetanseoppbygging i organisasjonen. Dette er spørsmål som etter min vurdering er helt sentrale dersom de samarbeidsarenaene som nå er utviklet skal leve videre også uten finansiering fra HUSK-prosjektet. Det er spørsmål vi skal belyse i det felles overbyggingsprosjektet (delprosjekt 1000) innenfor HUSK Agder, og som nå i første omgang blir noe grundigere behandlet i et paper til den nordiske Forsa-konferansen i Århus i august i år (Støkken 2008).

Når det gjelder målsettingen om å fremme et likeverdig samarbeid, har vi i denne første prosjektperioden brukt en del tid på å avklare hva et likeverdig samarbeid skal bety. Skal det primært forstås som et likeverdig samarbeid ved valg av relevante temaer og ved utforming av problemstillinger, eller skal det handle om likeverdig arbeidsdeling i alle faser av prosjektet, for eksempel ved datainnsamling og i skrivearbeidet? På dette punktet har kanskje ambisjonene hos prosjektlederne vært noe større enn det prosjektdeltakerne i kommunene har hatt kapasitet til. Men vi ser også at delprosjektene har noe ulike erfaringer, og etter hvert vil vi kunne oppsummere dem noe og forsøke å forstå i hvor stor grad forskjeller handler om individuelle/personlige forskjeller, om ulikheter på arbeidsplassen eller om innhold i og organisering av selve delprosjektene.

2. Styrke praksisbasert forskning

Praksisbasert forskning kan defineres på mange ulike måter, slik det bla gjøres i invitasjonen fra Shdir om å søke om deltakelse i HUSK-prosjektet. Vi ser da også av årsrapporten at dette andre strategiske målet er håndtert noe ulikt i de fire delprosjektene. Det skyldes blant annet at de har hatt et ganske forskjellig utgangspunkt, med et mer eller mindre presist mandat, i den prosjektskissen som lå til grunn for vår søknad til Sosial- og helsedirektoratet i august 2006.

De fire delprosjektene (1001 – 1004) varierer ikke bare etter hva slags temaer de arbeider med, men også med hensyn til i hvor stor grad prosjektdeltakerne er samlet om noen felles problemstillinger og et felles prosjektarbeid eller om de mer fungerer som en møteplass for deltakerne som bærer med seg forskjellig aktiviteter inn i HUSK-delprosjektet. Disse ulikhetene kan nok blant annet forstås i lys av hvor presist delprosjektet var formulert ved starten og i den søknaden som utløste midler fra direktoratet. Delprosjekt (1001) som har fokus på samarbeidsproblematikk knyttet til individuell plan er det mest konkrete. Selv om det er mange valg som måtte tas i konkretiseringen av dette, har mål og retning vært tydeligere enn for eksempel i de to delprosjektene som har fokus på henholdsvis ”brukermedvirkning” (1003) og ”sosialt arbeid i flerkulturelt samfunn” (1004). I delprosjekt 1003 bringer deltakerne med seg egne prosjekter fra kommunene og ROM inn i prosjektgruppen. Det betyr at prosjektet fungerer mye som en arena for kompetanseoppbygging om selve fenomenet brukermedvirkning og hva det kan innebære i ulike sammenhenger. I tillegg er det ut av dette delprosjektet vokst to nye delprosjekt med finansiering fra TIO-prosjektet. Det er sprunget ut av et samarbeid med Kristiansand kommune innenfor delprosjektet, men er et mer ”forskerstyrt” arbeid som prosjektleder for delprosjekt 1003 har hovedansvar for.

I delprosjekt 1002 om samarbeid sosialtjenesten - NAV har vi sett noe av det samme. Med utgangspunkt i kartlegginger og fokusgrupper i de involverte kommunene, ble prosjektet ”Begrepsforståelser” initiert, der forskningsdimensjonen i en viss forstand er blitt styrket.

I delprosjekt 1004 planlegges det nå også et mer selvstendig forskningsarbeid om eldre innvandreres situasjon.

Vi ser altså et HUSK Agder prosjekt som er i kontinuerlig endring. Det er en dynamikk som på sett og vis ligger innebygd i forskningens natur. Slik sett vil delprosjektene fortsatt videreutvikles og endres noe over tid, og de skissene som fulgte vår opprinnelige søknad ville – i ettertid - kunne fremstå som premature når det gjelder forsøk på å presisere resultat- og aktivitetsmål.

I alle disse tilfellene er imidlertid forskningen rettet mot behov i praksis, og det langsiktige målet er å styrke kunnskap som grunnlag for praksisutøvelse, dvs det som det tredje strategiske målet retter seg mot.

3. Styrke kunnskap som grunnlag for praksisutøvelse

Jeg oppfatter dette som et strategisk mål med både kortsiktige og langsiktige aspekt. På kort sikt er det grunn til å anta at de som deltar i HUSK-prosjektet erverver seg ny kunnskap gjennom deltakelsen i prosjektgrupper, på seminarer og annet i regi av prosjektet. I hvilken grad dette faktisk – og på lang sikt - nedfeller seg i endret praksis er en annen sak, og noe vi liten grad har oversikt over så langt.

Men vi har fått klare tilbakemeldinger fra prosjektmedarbeidere om at de har nytte av å delta i prosjektet. For eksempel uttrykker noen at de har blitt mer bevisst på betydningen av brukermedvirkning og trukket brukere mer med også i andre prosjekter. Også ”Begrepsprosjektet” blir oppfattet som direkte nyttig i forbindelse med samhandling på tvers innenfor den nye NAV-forvaltningen.

I forbindelse med spørsmål om ”nytte” og resultat” av slikt prosjektarbeid som foregår i HUSK, tror jeg det er viktig å ha for øye at det dreier seg om kompetanseoppbygging eller kunnskapsgenerering på forskjellige nivå: Det dreier seg for det første om økt innsikt i det tema eller de problemstillingene som det enkelte delprosjektet fokuserer på. Men det dreier seg også – på grunn av selve samarbeidsmodellen i prosjektet - om en skoloring i forskningsarbeid og -metoder. Og, for det tredje og ikke minst viktige, så dreier det seg om en skoloring i nye former for samarbeid på en ny arena, der ”gamle” roller og relasjoner må rekonstrueres, både mellom sosialarbeider og bruker og mellom utdannings- og forskningsmiljøet og våre samarbeidsparter. Fra vår side har dette blant annet aktualisert behovet for å gå grundigere inn på forskningsetiske og -juridiske problemstillinger som oppstår i en slik ny setting.

Avrundning

I et prosjekt som dette med så mange deltakere og så mange interessenter vil det rimeligvis være ulike ønsker for prosjektet og ulike oppfatninger om ”nytte” og resultat”. Dette kan noen ganger fortone seg som en spenning mellom tiltak og analyse. Selve begrepsbruken i HUSK-prosjektet, for eksempel ved vektlegging av aktivitetsmål og resultatmål i den opprinnelige søknaden eller resultater og aktiviteter i pkt 3 i årsrapporten, kan bidra til at oppmerksomheten dreies mot tiltak og aktiviteter mer enn refleksjon og analyse. I denne forbindelse noterer vi oss – og verdsetter - den oppfordringen som kom fra ekspertgruppen i møte med prosjektlederteamet i mai, om å skaffe oss rom for forsknings- og skriveaktiviteten